
SANKT OLAV

St. Olav utkommer en gang ukentlig. — Abonnement både for Inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig, i Ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, — for utlandet tillegg av vedkommende lands avisporto. Opsigelser må være Ekspedisjonen i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. — Annonser må være innsendt innen mandag aften. — Manuskript innen fredag aften.

INNHOOLD: Til våre lesere og abonnenter. — Presse-erkjennelse. — For Gud var me skapte. — Hvorfor en katolsk presse? — Hvorledes får vi en katolsk presse? — Vi katolikker i tidens farer og kamper. — Pressens ansvar for den internasjonale forståelse. — Moderne helgener. — Herhjemme — og derute.

ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 5 - OSLO - TELEFON 25287

RETT + OG + SANNHET

Til våre lesere og abonnenter:

„St. Olav”

har nu ved kvartalsskiftet gjennomgått sin abonnementsprotokoll — og resultatet har forferdet oss! Vi ser oss derfor nødsaget til å rette en alvorlig henvendelse til alle, som ved å abonnere på og lese bladet har vist interesse for den hellige sak, for hvilken «St. Olav» står som den norske periodiske presse-representant.

Vi tror ikke at det er helt klart for våre abonnenter, hvad det koster å holde et katolsk ukeblad gående, når dets standard rent teknisk sett skal stå på et nivå som er saken verdig. Hvis dette blev forstått, vilde restansene på den dog forholdsvis beskjedne kontingent ikke være så altoverveldende, som den er i forhold til de innkomne beløp!

Ingen vet bedre enn vi at tidene er vanskelige for alle — og det er derfor en selvfølge at vi er villig til å strekke oss mest mulig, og svert langt for de, som virkelig ikke har råd til å betale bladet, men for hvem det allikevel er en hjertesak å få det og lese det. Vi vil derfor anmode de av våre abonnenter, som dette er tilfelle med, å sende meddelelse derom inn til redaksjonen.

De vil da vedbli å motta bladet — men denne lille høflighetshandling fra deres side vil sette oss istand til å danne oss et klart billed av, hvorledes den økonomiske side av «St. Olav» i virkeligheten ligger an, hvilket nu er praktisk talt umulig. Vi har også tenkt oss den mulighet å oprette et «kriseabonnement», hvorved de, som gjerne vil ha bladet, men ikke evner

å betale fullt ut, vil kunne få det til en pris, som vil bli stipulert i hvert enkelt tilfelle.

Imidlertid fremgår det også klart av vår abonnementsprotokoll, at der for mange av våre abonnenters vedkommende kun kan dreie sig om en ren forglemmelse eller mangel på tiltak, når deres forfalne kontingent ikke er innbetalt ennu. Disse abonnenter tillater vi oss herved å anmode *inntrengende* om å innhente det forsømte så fort som mulig ved å komme op med eller å innsende beløpet.

Der er mange utgifter forbunden med å utgi et blad i disse tider — personlig nærer redaksjonen et sterkt ønske om å kunne øke vårt billedstoff, for slett ikke å tale om vår lengsel etter å utvide! — og det betyr derfor svært meget om våre inntekter nogenlunde kan føres å jour med våre utgifter, hvilket i høi grad vil komme alle abonnenter til gode. Man må heller ikke glemme at et blad av «St. Olav»s karakter har en meget stor utgift på frieksemplarenes konto, da det jo i religionsoplysende øiemed må distribueres i mange eksemplarer, som ifølge sakens natur må være gratis.

Vi ber altså våre abonnenter om mulig betale sine restanser eller hvis det er umulig sende oss en meddelelse om det — og vi henstiller til våre *lesere* om de ikke synes at det er en æressak for dem å tegne sig som *abonnenter*? Det vilde være et vakkert utslag av «katolsk aksjon» om hver katolikk forsøkte å skaffe

oss en abonnent — der ligger mange opgaver og venter på den katolske presses innsats og offervilligheten for denne presse legger den hellige Fader oss stadig på hjerte som en «samvittighetssak, en hellig sak». Som kardinal Piffil uttrykte det:

«Jeg opfordrer alle til på energisk måte å virke for utbredelsen av vår katolske presse ved offervillighet, utrettelighet og jernhård vilje!»

I øvrig utgår dette nummer av «St. Olav» som et spesielt pressenummer, og man vil finne uttalelser om katolikker og den katolske presse i det, som vi håper leserne vil legge sig på sinne til gavn for vårt blad, som også har sin oppgave, hvis økonomiske basis det er våre trosfellers sak å være med på å skape.

I «St. Olav» for 27de september 1907 — altså for precis 25 år siden, skriver daværende sogneprest O. Offerdahl i anledning av at han fratrer redaksjonen som overtas av daværende pastor K. Kjelstrup, følgende, som den dag idag har aktualitetens interesse — dessverre!

«Å redigere et blad til alles tilfredshet har hittil aldri lykkedes en dødelig, hvor god hans vilje enn er og hvor dyktig hans penn!»

Men vi vil for vår egen regning tilføie, at vi alltid vil være meget takknemlig om man for oss vil påpeke de mangler som man synes hefter ved bladets redaksjon, idet vi henstiller til våre lesere, at de innprenter sig det ikke ukjente ord:

«Er De fornøiet — si det til andre! Er De misfornøiet — si det til oss!»

Vi er alltid lydhøre overfor slike henvendelser og rede til å drøfte dem på saklig grunnlag, likesom vi stiller oss åpne overfor alle forslag til forandringer, som tjener til å forbedre bladet.

Men først og fremst ber vi nu våre abonnenter ordne sitt materielle mellemværende med bladet — altså: restansenes innbetaling for de som kan — meddelelse fra de som ikke kan — —

Redaksjonen.

Presse-erkjennelse.

Efter «Die Presse und der Katholik».

Da Pave Pius X engang avla et besøk hos en katolsk redaktør, sa Hs. Hellighet: «Der gis ingen edlere misjon enn journalistenes!» og idet han tok en penn tilføiet han: «Jeg velsigner symbolet på Eders kall!»

Ord som senere har vært en mektig støtte for de store presseapostler verden over, hvorav vi vil nevne noen av de største nulevende: Pater Bangha S. J., Budapest, Pater Hardt, Wiesbaden, og Pater Friedrich Muckermann S. J., Münster.

I skrift og tale kjemper disse og mange andre med dem for å få viktigheten av pressens hjelp forstått av alle katolikker, og deres arbeid begynner å bære frukter, skjønt «pressen har ennå ikke i den katolske aksjon den plass som tilkommer den i sin egenskap av en uundværlig faktor i det offentlige liv» (Bangha) — og han tilføier et annet sted: «Pressen er mer enn skribentvirksomhet: den er reklame — er utbredelses-

kunst ved å bringe den katolske tro og dens verdener til den brede masse i folket og sin makt til å erobre. For den som husker på dette så vil vi tiltross alt ikke fordele uttrykket på de beste litterære prestasjoner og de beste litterære prestasjoner — vi får aldri en sterk, og verdenserobrende

— som vi ikke er dypt overbevist om nødvendigheten av en slik presse som ofrer for den. Det må for en katolsk presse ikke så stor nødvendighetssak å støtte pressen som det er nødvendig å ha sjelesorg, barmhjertighetsverker, misjon og katolsk videnskap.»

Disse mandige ord taler for sig selv — og man kunde tilføie mange andre uttalelser som er egnet til å mobilisere den katolske leser i pressesakens tjeneste. Det vilde bli et bindsterkt verk, om man skulde offentliggjøre alle de taler og alle de hyrdebrev som våre biskoper har holdt og utgitt over pressespørsmålet. En slik bok vilde være meget interessant, men tillike en forferdelig anklage mot katolikkens likegyldige og uforstående holdning i det vitale pressespørsmål.

Augsburger-biskopen, dr. Kampfmüller, sa engang ved et pressekursus for prester, foranstaltet av akademisk klub for katolske skribenter i Augsburg: «Presse og prester hører sammen. Når presten skal forkynne Guds ord — hvor kan han da gå forbi forkynnensens beste hjelpemiddel: pressen!»

Allerede i 1872 sa Biskop Ketteler i et fastehyrdebrev, at den som stiller sig likegyldig overfor den katolske presse ikke har rett til å kalle sig en tro sønn av den katolske Kirke. Og Pave Pius XI har engang sagt: «Det er forgjeves å bygge skoler og kirker — hvis man ikke har en katolsk presse er det alt spildt.»

Men alt dette går stort sett katolikkene forbi. Slagordet: i hvert katolsk hjem et katolsk blad blir vel nok hørt, men sjelden fulgt. I vår tid med de mange foredrag — hvad blir der av aftener med foredrag over pressens betydning? Hvad blir der av de presse-søndager, hvor der skulde holdes en preken over dette

For Gud var me skapte.

For Gud var me skapte,
frå Han gjekk me ut.
Men allting me tapte,
til endelaus sut.

Med draumar me fyllte
vår hungrande hug,
og uvette tryllte
vår gudgjevne dug.

Frå kalmyrke avgrunn
steig Satanas fram
og opna ein havbrunn
av synd og av skam,

som fløynde i verdi
og hugen vår inn,
og styrde so ferdi
på helvegen sin.

Då livet seg spillte
for møy og for mann,
og vondskap oss villte,
so dauden me vann.

D'er nåfengne livsstraum
som ljosskimt i natt,
ein kvervande livsdraum
som aldri kjem att.

D'er æveleg vakning
i skumt gjennom skumt,
ei æveleg sakning
jrå tomt gjennom tomt.

For soleis er elden
som aldri døyrt ut,
og dette er kvelden
som aldri tek slut.

Men nybrøytt lagnad
oss Livsmannen gav,
for Han steig med fagnad
or æve-livs-hav.

Frå Faderen kom Han,
og Ordet Han var.
Til heimen vår kom Han,
ei møy Honom bar.

Det dagast i lundar,
det livna i lid.
Og ætti vår stundar
til høgsumars-tid.

Men soli som Han er
ho æveleg renn,
og ljuset som Han er
det æveleg brenn.

LARS ESKELAND.

tema og om aftenen en verdslig tilstelning for samme øiemed?

Hvad er så presse-erkjennelse?

Presse-erkjennelse er et nytt ord som blir misforstått selv av fagfolk, fordi det intet direkte har med journalistikk å gjøre, men søker å fremkalle forståelse av journalistikkens oppgave hos de, som daglig leser aviser, men kun leser etterretningene og nyhetene uten å kunne kulturelt dra nytte av dem. Pressen er nemlig absolutt ikke til for å pirre folks sensasjonslyst — i den bevisste presse har man et middel til å utøve innflytelse i en bestemt retning — altså i første rekke på det religiøse og nasjonale område. Pressen er det offentlige livs sterkeste faktor, og det til tross for, at man kun kjenner denne faktors virkninger, men ikke dens opprinnelse. Den er en verden for sig selv i vår verden — den behersker som diktator menneskene, og dens makt vokser fra dag til dag. Pressen skalter og valter som om der ikke fantes noen regjering uten den — den fører den store menneskemasse op og ned efter for-godtbefinnende.

I pressens hær virker håndverkere, virker lærde og videnskapsmenn, som vet at de gjennom den rekker lenger frem enn gjennom bøkene — der arbeider i den en armé av alvorlige og ansvarsbevisste skribenter, men også en hær av mennesker som stiller sitt personlige sørgelige fallittbo til disposisjon som nervepirring for andre. Men samtidig opofrer daglig tusen og atter tusen gode ubekjente men modige mennesker sig i dens

tjeneste for å sette en demning for unaturligheten, usedeligheten, fedrelandsforrederiet, gudløsheten. Og denne verden kjenner vi altfor lite til — mens så meget annet nu hører til «almendannelsens» nødvendige bestanddeler, så blir det allerviktigste, det som formidler all annen dannelse: pressen, for de fleste av oss en lukket bok hvad erkjennelse angår.

Alle mennesker, men særlig alle studenter, skulde ha anledning til å få et innblikk i presseverdenens struktur. Enhver som studerer ved et universitet skulde være *nødt* til å ta et par semestres pressevidenskap også. Ikke for å bli journalist — det er medfødt begavelse som kreves til det — men for senere å ha en full forståelse av pressens arbeid, dens virkemidler og hvorledes man kan benytte eller bekjempe disse. For oss katolikker må presse-erkjennelse føre til, at vi bedre forstår å vurdere og derved møte våre motstandere, at vi bedre kan efterspore deres metoder og at vi bedre kan benytte vår egen presses kapasitet og derfor bedre støtte den fordi vi helt er inne i dens virkemidlers rette bruk, så at den mer og mer effektivt kan tre i den katolske idéns tjeneste.

Pressen som kulturinstitusjon.

Vår katolske presse vil bli så meget desto sterkere og så meget desto bedre kunde virke i tjeneste for den katolske aksjon, jo mer vi oppfatter den som en kulturell institusjon og ser på dens opgaver som utelukende kulturelle. Den må være retningsveileder og fø-

rer i alle nutidens kulturbegivenheter og kulturspørsmål — først og fremst *fører!*

En katolikk må være sikker på i sin presse å finne den rette vurdering av alle kulturfenomener — hverken mer eller mindre enn en kulturnorm.

Vår presse har i og med dette en veldig oppgave: vi forlanger at den skal ha føling med alt som forekommer i tiden, kjennskap til alle fenomenenes dypeste årsaker og kunde klarlegge deres forbinneelse eller ikkeforbinneelse med katolsk morallære, troselære, religiøst liv, så vi kan betro oss trygt til den som en sikker veileder gjennom den moderne tids villniss.

For den i sannhet katolske presse er hele verden en stor misjonsmark, hvor alle fenomener kun er hjelpemidler i misjonens tjeneste, men den må alltid huske at man tar ikke en avis i hånden for utelukkende å lese en preken i den. Det er grunn-innstillingen som det kommer an på, og inn i dens katolske klare lys må alle andre foretelser føres, så at dagliglivets virkelighet får kraft fra katolsk tankegang og sjeleliv. Det er vår presses oppgave å vise det fruktbare, skapende, formende og positive i Kirkens arbeide — kun derved blir den et *apostolat*.

Hvorfor en katolsk presse?

Efter Dechant dr. Schlich.

Fordi bare gjennom den kan katolikkenes og Kirkens religiøse rett og frihet bli beskyttet og forsvart.

Fordi der uten pressens hjelp ikke gis en levende tro i menneskeheten og ingen redning for den sedelige dekadence.

Fordi den overfor offentligheten klarlegger og forsvarer den katolske livsanskuelse når det gjelder skole, familielivet og ekteskapet.

Fordi den er det offentlige uttrykksmiddel for alle foreninger og organisasjoner som står på klippegrunnen og kjemper ut fra den sant-kristelige livsnorm.

Fordi den alene kan gi folket i almindelighet de riktige opplysninger om alle katolske spørsmål f. eks. misjonen, forholdet mellom stat og Kirke, Pavens primat, kirkeforfølgelserne og vranglærene.

Fordi den næst efter prekestolen er den viktigste skole for menneskene, et opplysningens redskap.

Fordi den kommer på steder hvor prestens forkynneelse ikke trenger frem: på forlystelsesstedene, på gaten, på jernbanen, på kontorene og i hjemmets dagligstue.

Fordi Kirken trenger våben i sin kamp, og pressen er dens beste og fornemste hjelper.

Hvorledes får vi en katolsk presse?

Efter Pater A. Bangha S. J.

Kan pressespørsmålet løses alene, skilt fra den katolske aksjon i sin helhet og skilt fra en katolsk reformasjon av vårt hele kulturliv? Nei! Den moderne presse er så helt et utslag av det økonomiske liv og tillike en av dets sterkeste drivkrefter, at man først kan opnå en løsning av det moderne presseproblem i kristelig ånd, når man har skapt betingelsene for en fullstendig reform av det økonomiske og sociale liv i den retning som «Quadragesimo Anno» har angitt. Inntil da må vi nøie oss med delvise resultater og må være taknemlig hvis det kan lykkes oss gjennom pressen å avbøte noen av de verste følger av den nuværende fortvilte stilling. Først når katolicismen slutter op om en virkelig gjennomgripende handling som kan overvinne den liberalisme som nu regjerer overalt og hvori pressen av idag er så dypt forankret såvel økonomisk som redaksjonelt, vil man kunne gå til en skapelsesakt hvorved en helt ny presse vil fremstå som med kristne våben på kjærlighetens grunn vil ta kampen op mot alle motstandere.

I første rekke blir det derfor prestenes oppgave å hjelpe den presse som vi nu har inntil forholdene er slik at den nye presse kan fremstå. Man har diskutert meget om det første skritt til å gjenerobre den brede masse og den kristne kultur går gjennom pressen eller sjelesorgen — om det er prestens eller journalistens arbeid. Skal man først koncentrere arbeidet om en presse som kan nå alle vantrø og irreligiøse og som man kan bruke som hjelp til å jevne veien for sjelesorgen? — eller skal man først gjennom sjelesorgen oparbeide trangen til en slik presse?

Vektige grunner taler for begge alternativer. Uten pressen når man ikke ut i de store kretser og kan få mennesker orientert i katolsk livsanskuelse — men på den annen side må der et visst minimum av katolsk forståelse til før der er skapt det grunnlag hvorpå den gode presse kan bygge. Når katolikker ofte stiller sig kjølige overfor den katolske presse og den katolske litteratur så kommer det dypest sett av, at de mangler katolsk sinnsinnstilling og livsanskuelse, mangler katolske prinsipper og sedelig erkjennelse — alt sammen ting, som det er sjelesorgens arbeid å innplante i sjelen.

Det forekommer mig at tyngdepunktet for gjenerobringen av menneskene må ligge i pressen selv og i organisasjonen av presseforetagender, og at pressen selv må yde det meste arbeid for sin rennessanse, mens sjelesørgerens oppgave her blir å hjelpe og støtte. Pressen selv må redaksjonelt og økonomisk vise sig så helt kampdyktig på arenaen at alle dens fiender får mer respekt for den. En pressemanns oppgave er å vie en stor del av sine krefter til å ophjelpe den gode presse og motarbeide den slette. Man må til en viss grad være psykolog og kunde følge menneskelige tanker og opfatninger, dommer og bestemmelser, sympatier og antipatier inn i de rareste av deres avkroker før man helt forstår pressens uendelige viktighet som en

skjult men allmektig skapende kraft overfor karakterer og sjelsinnstillinger. Vi selv skylder oftest pressen vår såkalte karakter, vårt indre jeg, alle de mange ubevisste inntrykk som vi har vært utsatt for gjennom lesning, og vår tankegang er som oftest innspirert av ide-asosiasjoner som er opstått gjennom påvirkning. Innspirert i negativ eller positiv retning. En sjelsesørger kan derfor ikke være aktpågivende nok overfor pressen og stadig støtte eller motarbeide dens innflytelse — ingen annen makt formår så sterkt å motarbeide hans arbeide i sjelene som en ukristelig presse — ingen river så skånselsløst ned hvad han bygger op som en slik innstillet presse. Den er det hovedvåben, som alle mot-

standere betjener sig av. Derfor må en prest omgi sig med en skare overbeviste og begeistrede presseagitatorer — hvilket ikke er noen lett oppgave, fordi selv gode katolske familier ikke føler trang til å støtte katolske presseorganer eller katolske bøker, mens det dog burde bli oss alle en kjær plikt å flokkes om vår egen presse.

Støtte materielt gjennom abonnement og annonser — støtte gjennom propaganda for den og — om man har evner i den retning — personlig medarbeiderskap: artikler, meddelelser o. l. Kun hvis hver enkelt kaster av i de ham nærmeste krav, hvad han evner, får vi en i ånd og sannhet *katolsk presse!*

Vi katolikker i tidens farer og kamper.

Efter Biskop dr. Michael Buchberger, Regensburg.

Svære faretruende skyer henger over folk og fedreland og hvert øieblikk kan et ødeleggende uvær bryte løs. Det stakkars folk roper på brød, arbeid, fred og ro — og man svarer det dessverre kun med ophisselser av de oprørte gemytter og de blinde lidenskaper. Stillingen av idag er fortvilet, slik som den var i Frankrike i 1789, like innen utbruddet av den store revolusjon. Kommer der ikke snart en hel ny innstilling og ny kurs, er en utladning, som vil føre til en katastrofe, uundgåelig. Mange vil ikke innse dette — de leker med faren og med ilden — ja, de går så vidt at de tror, at en stor almindelig brand mulig er det eneste som kan bringe hjelp. De venter et under — ikke av den guddommelige allmakt, men av organisasjonenes menneskelige kraft, som nu kjemper om herredømmet. Man må tenke på de ord fra annet Makkabærbrev, hvor forfatteren sier: «De tror at en seir over deres egne brødre vil være en lykke, skjønt den dog er den største ulykke.»

Overfor denne tingenes tilstand bekjenner vi katolikker høit og lydelig vår tro på Gud den allmektige, himmelen og jordens skaper, fra hvem vi har fått livet og åndens lys og i hvis billedet det er vår særlige nåde og utmerkelse å være blitt dannet. Vi bekjenner denne vår tro og setter den op mot hele vår tids gudløshet og troløshet, enten disse stammer fra de åpenlyst kjempende og arbeidende gudløse, eller fra de krefter, som lyssky borer sig frem i det skjulte, enten de med voldsmidler vil fremtvinge frafall fra troen eller arbeider med finere og mer raffinerte metoder, enten de søker å arbeide sig inn hos det fortvilte fattigfolk eller spekulerer i rikfolkets nydelsessyke og overmettet. Mange søker vel gudløsheten bare i den russiske bolsjevisme og bekjemper bare *den*, men det kommunistiske, socialistiske og også det borgerlige fritenkeri kan i fanatisk hat og brutal kamp mot Kirken godt måle sig med bolsjevismen. Mange som nu med skrekk ser den omsiggripende gudløshet må ikke glemme, at denne ikke er steget fra nedan av op, men tvertimot ofte er sunket fra befolkningens øverste lag ned til de lavere. Hr. Geheimråd

Haeckel har i denne retning vært en broderlig venn for Stalin og Lenin.

Og vi bekjenner også vår tro på Kristus, Guds enbårne Sønn, vår Frelser og vår Konge. I våre dager tror dessverre selv den største ignorant sig berettiget til å felle en dom over Kristus — for en er han en forbryter, for en annen en sinnsyk, for en en revolusjonær, for en annen er han i ringeaktende betydning en jøde, hvorved han brennemerkes som tilhørende et mindreverdige folk. Vi sier med Paulus: «For mig er Kristus livet» — og vi slutter oss til Rembrandt-tyskernes be-kjennelse når de sier: «Kristus er verdens kjerne og stjerne. Alt hvad der er stort, hellig, skjønt og smertelig, er samlet i denne skikkelse. I hans liv står alt skrevet. Uten Kristus er verden som et ur uten viser.»

Vi bekjenner oss med glede og stolthet til den hellige katolske Kirke. Selv om dens fiender hater og forfølger den med hån — for oss er og blir den den hellige Moder, som besjeler og behersker livet. La så enn kirkehaterne ut av dens historie finne frem alle menneskelige feil og svakheter og offentliggjøre dem med fariseisk skinnhellighet og selvglede — vi finner i denne historie igjennem alle århundrer den Hellig-ånds virke, store og edle menns og kvinners selvpofrelse gjennom arbeid og eksempel, den like inntil døden bevarte fasthet i troen, den utrettelig opofrende og skapende kjærlighet, det uselviske, glade arbeide til menneskehetens vel, især for den lidende og undertrykte del av menneskeheten. Kirken er den gudbenådede skaper og oprettholder av en kultur som vi uten den ikke vilde ha hatt og uten den ikke vilde ha nu.

Som Pius XI klarlegger i sin rundskrivelse, viser tidens onder sig særlig på ekteskapets og familielivets område, i opdragelsesspørsmål og skoleanliggende og i den almindelige økonomiske elendighet. Vår Kirke har den store hellige oppgave å beskytte ekteskapets renhet, hellighet og uopløselighet, og bevare familielivet for fullstendig forfall. Bolsjevismen derimot setter all sin kraft inn på nettop å oppløse familien og gjøre familielivet umulig, og den har dessverre mange forbunds-

feller og hjelpers hjelpere. Næmlig alle de som nu arbeider på å gjøre skilsmisse stadig lettere, som forherliger ekteskapsbrudd i erotikkens navn, som i tale og skrifter uophørlig arbeider på en nedverdiggelse av det ekteskapelige forhold — også ved smussige forretninger — og som ikke mer kjenner forskjell på skam og sedelighet, men forvansker og forfalsker alle begreper. Mot denne syndflod, som skyller frem mot våre familier og mot vår ungdom, vil vi i våre hjerter og i våre hjem bygge en demning.

Der kjempes også på skolens og opdragelsens område. Der finnes mennesker, som ingen ro har før de har fått religion, kors og prester støtt fullstendig ut av skolene. Der gis mennesker, som stadig arbeider for den konfessjonløse skole, som ønsker all religionsundervisning fjernet, og for hvem det ikke gjør noget, om kristne barns lærer er en fullstendig fritenker eller trosfiendtlig innstillet person. Der gis mennesker, som vei overlater foreldrene omsorgen for barna på det materielle område, men som ikke vil gi dem nogen rett til å våke over barnas sjelelige opdragelse. Staten skal være enerådig og enebestemmende på skolens felt — skolene skal være statsmonopol også hvad deres sjelelige og åndelige side angår. Overfor slike bestrebelses gjelder det for oss katolikker: foreldre, la eder ikke umyndiggjøre og frata eders helligste rettigheter og eders helligste plikter!

Til den store moralske oppløsning, som overalt gjør sig gjeldende føier sig tidens svære økonomiske kriser. Alle mulige og umulige midler til å avhjelpe den økonomiske nødstilstand foreslås. Liberalismen har oppbygget det sociale og økonomiske liv på kapitalismen — kommunismen og socialismen vil oppbygge det på massens makt, men begge metoder fører til en evig krig og undertrykkelse. Den hellige Fader har i rundskrivelsen «Quadragesimo anno» anvist, hvorledes det økonomiske liv og den sociale orden må oppbygges på rettferdighetens fundament, på evige og uforanderlige lover, som ikke avhenger av makten, men som i første rekke tar sikte på å beskytte de svake og små i samfundet. Kommunismen gjør menneskeheten til en hjord av slaver istedet for frie individer. Socialismen kjemper for arbeidernes rett, men den har forgiftet dette spørsmål ved å blande det sammen med religionsløsheten. Den har satt materialismen op som Gud og ført en kamp mot den kristne kirke ennu skarpere næsten enn sin kamp mot kapitalismen. Den forlanger at dens tilhengere skal tre ut av Kirken og synes åpenbart at kampen for likbreining er viktigere enn kampen for det daglige brød. Ingen går slik i breschen for ekteskapskilsmisse og erotisk frihet som nettop de socialistiske og kommunistiske fritenkere. Ingen organiserer så omhyggelig barnas avkristning som de kommunistiske barneverner.

Hvad der her er sagt gjelder for socialismen som system — ikke for de mange, som vel politisk tilhører partiet, men som ofte har vist en anerkjennelsesverdige forståelse av fordringene til det almene moralske og religiøse vel. Vi må tilrope arbeiderstanden: bort fra kultursocialismen! Den hellige Fader har anerkjent alle

arbeider-representasjoner i alle bedrifter, som rett og rimelig — men socialismen har han avvist, selv den såkalte religiøse socialisme.

Vi trenger ikke en religiøs socialisme, men en social religion, og det er ikke materialismen, men ene den kristne religion. Og når nasjonal-socialismen optrer som en redningsmann for den kristne religion mot bolsjevismen og marxismen, da må man tenke på ordet: at man ikke kan utdrive djevelen med Belzebug. Med socialismen kan man ikke bekjempe socialisme, selv om den forener sig med en overdreven nasjonalisme. Kristendom kan kun grunnes på og pleies av kristendom — det ene masse-diktatur lar sig ikke opheve ved det annet. Vi trenger til grunnsetninger og grunnlover som ikke er avhengig av makt eller masse. Kun den kjemper for friheten, som bekjemper alle former for tyranni.

Dette sies uten hensyn til et enkelt parti, kun av hensyn til det almene vel. Vi vil intet russisk barbari og ingen kommunistisk terror, men vi vil heller ikke undertrykkelse av den store mengde, og først og fremst ikke av de små og svake i samfundet. Vi vil ingen «velferdsstat», hvor også de lever på offentlighetens bekostning, som kan arbeide og har arbeide — men det er en elementær sedelig og kristelig lov, at alle og enhver har rett til å leve og få det til livet nødvendige, selv om han ikke er istand til å fortjene det. Den kristelige kjærlighet ser i den fattige en broder, ja Kristus selv.

Pressens ansvar for den internasjonale forståelse.

Tale av Hs. Ex. Mgr. Orsenigo, Pavelig Nuntius i Berlin, ved en bankett, gitt av de utenlandske pressekorrespondenter for den tyske regjering og det ved denne akreditterte diplomati.

De leiligheter ved hvilke journalister får anledning til ikke alene å vise sig i sine sedvanlige egenskaper av velvillige iakttagere og gjenfortellere av begivenheter, men også som elskverdige organisatorer, er ikke særlig tallrike, men til gjengjeld særdeles påskjønnnet — således som ikveld, hvor vi nu kan utveksle tanker og meninger, vi diplomater fra alle nasjoner og våre ærede verter som representerer de største blade i de samme nasjoner. Det er derfor ikke av pliktfølelse, men ut fra en dyp sympati, at vi takker Eder for denne fest. Der er gått et år siden vi siste gang var sammen, og med smerte må vi innrømme, at den internasjonale situasjon, som er gjenstand for både Eders og vår vitaleste interesse og for våre misjoner, er like så vanskelig, om ikke verre, enn den var for et år siden. I alle land er krisetilstanden uforandret — man kunde fristes til å mene at der snarere er blitt mørkere utsikter for en snarlig løsning.

Jeg mener ikke nu å ville foreslå et internasjonalt politisk program — dertil har jeg hverken mandat eller

kompetance. Men man kan ikke undgå å se, at diplomatenes og statsmennenes prisverdige og lojale forsøk på å gjengi folkenes liv dets normale rytme er rammet av en følelig lammelse og nu virker sterile. Dette viser at for bringe orden og likevekt i verdenssituasjonenes normale struktur mangler der noget, som ikke statsstyrelsen makter å frembringe — noget som heller ikke kan fremstilles ved økonomiske kombinasjoner. Det er sant at den virkelige fred er en gave fra Gud og Hans styrelse, men menneskene må fortjene den: statsmennene ved sine lojale bestrebelser, folket i almindelighet ved et moralsk liv og ved sin gode vilje.

Politikerne må forsøke å oppfylle den vanskelige opgave å forene de motstridige interesser under en internasjonal rettsfølelse — diplomatenes arbeide er uten opphør å forsøke på å skape de sikreste garantier for at disse nasjonenes gjensidige rettigheter ikke krenkes — men det som ikke kan mangle når dette skal realiseres, er en internasjonal atmosfære av velvilje og vennskapelighet, så at nasjonene ikke sperres inne i en snever krets av gjensidig frykt og bukker under for den forferdelige mistillit til hverandre, som nu isolerer det enkelte land og får det til å betrakte alle andre land som fødte fiender.

Når jeg sier «en internasjonal velvilje og forståelse», så mener jeg den broderkjærlighet mellom folkene, som godt kan bestå sammen med en legitim kjærlighet til sitt eget land, så at denne ikke på nogen måte tar skade, likeså litt som familiekjærlighet forhindrer oss i å være venner og være glad i andre mennesker enn nettop de, som er forenet med oss gjennom blodets bånd. Den internasjonale forståelse er en refleks av den broderfølelse som forener alle mennesker, fordi vi alle er barn av den samme far.

Når man taler om internasjonale konferanser, om overenskomster mellom regjeringene, om politiske traktater, så tenker man alltid i første rekke på diplomatiet og dets oppgaver — men når det dreier sig om å fremelske nye følelser i folkene og fremme deres forståelse av disse diplomatiske og politiske foreteelser, så må man henvende sig til journalistene, til Eder. Vi er pressen så takknemlig for alt som den har gjort for freden mellom nasjonene, men nettop det faktum, at denne takknemlighet skyldes en realitet, driver oss til å kreve mer enn av Eder. Tiden *nu* forlanger hverken mer eller mindre enn at I skal delta i et korstog, et korstog i den internasjonale kjærlige forståelses tjeneste således, at nasjonene gjennom Eder lære hverandre enn bedre å kjenne og derfor får mere respekt for hverandre — lærer å bli mer glad i hverandre og derved står mere rede til å hjelpe hverandre istedet for å motarbeide hverandre. Et slik korstog vil komme alle nasjoner til gode. Sett som det endelige mål for Eders virke: «Fred på jorden for mennesker i den gode vilje!»

Gid Eders penner alltid vil inspireres av ønsket om å fremstille best mulig alt det som kan tjene til å opphjelpe broderkjærligheten mellom folkene. På den måte vil I innlegge Eder stor fortjeneste av nestekjærlig-

heten, I vil gi Eders daglige arbeide verdi for evighet og historien vilde skjenke Eder en ære og en takknemlighet, som tiden aldri vilde kunne ta glorien fra!

Moderne helgener.

To tertiarer av St. Franciskus Assisi.

For kort tid siden er der innledet en beatifikasjonsprosess for å undersøke om der ikke skulde finnes beviser nok til beatifikasjon av Margaretha Sinclair, en engelsk fabrikkarbeiderske, som gjennom sitt liv har vist et enestående kristelig heltemot midt i vår moderne, rastløse, klassekampens tid. Margaretha Sinclair tilhørte den hl. Franciskus av Assisis III orden. I den tid hun vandret henede har hun vært et flittig redskap i Guds hånd til å sprede velsignelse og åndelig hjelp til sine omgivelser, og også efter hennes død har man ved hennes forbønn oppnådd mange nådegaver, særlig har mange arbeidsløse fått arbeide igjen. Titelen: «De arbeidsløses beskytterinne» skulde således kunne passe for henne.

*

Likeledes er også undersøkelsesprosess innledet for en annen moderne helgen, nemlig Matt. Talbot, en transportarbeider som også var tertiar og som døde 7. juni 1925. Også ved hans forbønner har mange arbeidsløse fått arbeide igjen.

Herhjemme: —

Geistligheten.

Hr. Pastor Breukel vender idag tilbake fra Holland og har overtatt sitt embede.

Hrr. Pastor Rottier er ennu i Holland, og under hans fravær vikarierer hr. Pastor van der Burg som sogneprest i Fredrikstad.

Hr. Pastor Gorissen har vært vikarierende sogneprest i Drammen, men vender tilbake til Oslo lørdag 8. oktober og fra samme dag vil Pater Alby vikariere som sogneprest i Drammen.

Hr. Pastor Bergwitz har vikariert i Tønsberg siden begynnelsen av september måned, og vil bli der til inn i november måned, idet nemlig Pater Hol da ventes tilbake til Arendal og Pater van Eekeren, som nu vikarierer der, vil kunne gjenopta sitt arbeide i Tønsberg.

Pater Lutz vil i neste uke forlate Oslo for efter sin læges ordre å ta sig en fullstendig hviletid utenbys.

Oslo.

Administrator Mgr. Irgens reiser idag til Sylling, hvor han imorgen på Rosenkransfesten vil foreta innkledning av nye St. Franciskus-søstre. Monsignore er tilbake i Oslo lørdag.

N. K. K. F.'s aftenunderholdning

blev en stor og velfortjent succes ikke alene for de ualmindelig flinke amatørskuespillere, men også for den dyktige instruktør fru Bonnevie. En stemningsfull prolog av Mgr. Kjelstrup blev overordentlig vakkert fremført av frk. Borch, og en ung pianist, hr. Grønvold, spilte «Finlandia» kraftig og pompøst, samt utførte musikkledsagelsen til sangene i stykket.

To bøker fra Some & Co.: «Hus og Have», redigert av Katti Wankel, og «Strikkeboken», av Helen Engestad og Mosse Smeby, kaller på den interesse for hjemmet og hjemmets sysler som i de senere år har oplevet en renessanse. — Den første, «Hus og Have», har nu innarbeidet sig så godt at hvert enkelt nummer alltid imøtesees med forventning, som heller ikke denne gang gjøres til skamme. Fru Katti Wankel får bedre og bedre grep på sitt stoff, og foretar et skjønnsomt utvalg, hvorved man alltid er sikker på å finne en brukbar idé for sitt eget hjem. Særlig er fruens farveforslag ypperlige! Det nydelige utstyr som forlaget ofrer på dette verk gjør det enn mer brukbart ved sin anskuelighet. — «Strikkeboken» utmerker sig ikke alene ved sine mange greie anvisninger både i moderne og gammel-dage mønstre, men den har tillike et innledende kapittel om alle de vanskeligheter man møter på sin strikkevei og hvorledes de skal avhjelpes og overvinnes. Der ved passer boken både for begynnere og viderekomne, som vil få mange nye ideer å omsette til praksis — ikke minst på det snart aktuelle julegaveområde! E.

Larvik.

På Farris bad er der blitt avholdt en utstilling som de lokale blade ofrer en lang og inngående beskrivelse, hvorav det sees at kammerherreinne Knudtson og frk. Marie Knudtson har montert et lite katolsk rum, som har vakt stor og berettiget opsikt. «Østlands-Posten» sier at «dette lille stilfulle rummet, som innbyr til ro og stille meditasjoner, er noe av det vakreste utstillingen byr på» og «Jarlsberg og Larviks Amtstid.» skriver: «— allerede før man er nådd frem til døren blir man betatt av en Kristus-statue som står derinne. Det vidunderlige ansikt lyser og skinner av godhet og mildhet. Frk. Knudtson er som bekjent en meget dyktig treskjærer og hun utstiller en alterskranke m. m., brodert messehagl, flere skrin og vaser i metallarbeide og to dekorasjonstallerkener i porcelensmaling. Alt er ypperlig utført og vidner om høit utviklet smak og kuntssans.»

Noen av Ynglingeforeningens medlemmer, fotografert under retretten.

Bergen.

Søndag den 14. septbr. blev en merkedag i Bergens Ynglingeforening «Ora & Laboras» tradisjonsrike historie. Denne forening hadde nemlig under hele sin 32-årige tilværelse for første gang retrett. Retretten blev holdt ute på «Bestemors Minde» og alt forløp programmessig med foredrag, andakter og anledning til å skrifte og gå til kommunion. Under Pastor Høgghs utmerkede ledelse og med søstrenes vennlige støtte blev retretten i alle deler så vellykket, at vi bare håper at den kan bli gjentatt til neste år. Begynnelsen er gjort!

Rudolf Torma, p. t. formann.

— og derute:

Kardinal van Rossums testamente.

For få dager siden åpnet man i nærvær av representanter for det pavelige statssekretariat og propagandakongregasjonen den avdøde kardinal van Rossums testamente. Fra begravelsen i Holland vendte kardinalens privatsekretær tilbake til Rom og anviste et lite skap i den avdødes bolig som opbevaringsstedet for dokumentet. Det efter kardinalens død anbrakte segl på hans dør blev brutt og testamentet brakt til statssekretariatet. Det er ganske kort og inneholder i grunnen ikke andre bestemmelser enn at alt hvad han efterlater sig skal tilfalle propagandakongregasjonen, like med undtagelse av noen små personlige erindringer som skal gis til hans slekt og nærmeste venner, til hans titularkirke og til de religiøse hus, hvis protektor han var.